

- Posuzování způsobilosti k zahájení školní docházky
 - Školsky významné nedostatky ve struktuře schopností
-

- Zahájení školní docházky - školský zákon 561/2004 Sb., par. 36: odst. 3:
 - Povinná ŠD začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne 6 roku věku, pokud mu není povolen odklad
-

- Dítě, které dosáhne 6 roku věku v době od počátku školního roku do konce roku kalendářního, může být přijato k plnění povinné ŠD již v tomto školním roce, je-li tělesně a duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce
-

- Není-li dítě po dovršení 6 roku věku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte, odloží ředitel školy začátek povinné ŠD o 1 školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře
-

- Začátek povinné ŠD lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší 8 rok věku
-

Úkolem poradenského psychologa je:

- posoudit způsobilost dítěte k zahájení ŠD
 - zvažovat, jaký vzdělávací program je v rámci ZŠ pro dítě vhodný – v jakém typu základní školy se bude dítě vzdělávat:
-

Základní školy pro děti:

- s vadami řeči
 - s vadami sluchu, zraku, či
 - s lehkou mentální retardací
 - s hlubokým mentálním postižením
 - základní škola speciální: pro děti s autismem a kombinovanými vadami
-

- Současné nároky na dítě při nástupu do školy jsou velmi vysoké, a to zejména v následujících oblastech:
-

- rozumové předpoklady
 - celková psychosociální zralost:
 - ✓ dostatečná práce schopnost
 - ✓ kvalitní úroveň koncentrace pozornosti
 - ✓ kooperace s učitelem i spolužáky, aj.
-

Podnět k dotazu na nástup do školy přichází k poradenskému psychologovi od:

- ✓ rodičů dítěte
 - ✓ učitelek v MŠ
 - ✓ dětského lékaře
-

SKLADBA VYŠETŘENÍ K ODKLADU ŠD:

- ✓ Anamnéza
 - ✓ Posouzení chování dítěte během vyšetření
 - ✓ Úroveň vyjadřování
-

- ✓ Vyšetření kognitivních předpokladů
 - ✓ percepční úroveň
 - ✓ lateralita
 - ✓ kresba
-
- ✓ Další dovednosti a znalosti
 - ✓ Závěrečný rozhovor
-

POSOUZENÍ CHOVÁNÍ DÍTĚTE BĚHEM VYŠETŘENÍ:

- ✓ sledujeme adaptaci na nové prostředí

(jakým způsobem dítě navazuje kontakt, zda je schopno odpoutat se od dospělé osoby která jej doprovází...)

- ✓ sledujeme emoční projevy

(pokud se objeví – úzkost, strach, pláč, nedostatečný odstup, vzdor, odmítání...)

- ✓ všímáme si jakým způsobem se dítě staví k plnění zadaných úkolů

(úroveň spolupráce, zájem, motivace, zda vyžaduje pomoc, zda je zvědavé...)

- ✓ sledujeme rychlost a kvalitu práce

(úroveň koncentrace pozornosti, způsoby řešení úkolů)...

SLEDOVÁNÍ ÚROVNĚ VYJADŘOVÁNÍ:

✓ formální stránka řeči:

správnost výslovnosti či případná vada řeči,

schopnost artikulace (opožděný vývoj expresivní, či receptivní složky řeči, zadržávání, huhňavost, balbuties...)

- ✓ obsahová stránka řeči: dítě by mělo být schopno krátkého vyprávění, posuzujeme i celkový mluvený projev dítěte – včetně výslovnosti
-

VYŠETŘENÍ KOGNITIVNÍCH PŘEDPOKLADŮ

- ✓ Využíváme standardizované testy vhodné pro tuto věkovou skupinu:

Wechslerovy škály (WISC III, PDW)

testy Stanford-Binet (Terman-Merill)

Kaufmanova škála psychického vývoje (u nás k dispozici pouze experimentální verze)

PERCEPČNÍ ÚROVEŇ

- ✓ Zraková diferenciacie: Edfeldtův reverzní test

(úkolem dítěte je rozeznat, zda předložené tvary jsou stejné, či nikoliv)

44	N N	dd
p b	Y Y	h h
q q	d d	b b
l l	P b	N N

✓ Sluchová diferenciacie, analýza a syntéza:

Matějčkovy zkoušky (auditivní rozlišování by mělo být před nástupem do školy plně rozvinuto)

*předškolák by měl být schopen základů sluchové analýzy a syntézy – umět složit slabiku či jednoduché slovo a poznat počáteční hlásku ve slově

*důležitou roli sehrává i schopnost rytmizace

LATERALITA

- ✓ Zjištění laterality: využitím zkoušky laterality, která obsahuje 10 (a 2 náhradní) různých zkoušek pro ruku a zkoušky pro oko.

Pokud jsme informováni, že dítě střídá obě ruce, necháme je nakreslit obrázek pravou i levou rukou, vhodný je i Kern-Jiráskův kresebný test.

- Stanovíme typ laterality:

- ✓ souhlasný

- ✓ zkřížený

- ✓ nevyhraněný

KRESBA

- Vhodné jsou standardizované postupy , obvykle volíme Kern-Jiráskovu metodu:
 - ✓ kresba postavy
 - ✓ napodobování písma
 - ✓ napodobování teček
-

Kresbu analyzujeme a posuzujeme s ohledem na:

- ✓ grafomotorickou obratnost
 - ✓ obratnost jemné motoriky
 - ✓ úroveň zrakového vnímání a představivosti
 - ✓ posuzujeme její obsahovou bohatost, množství detailů a vývojovou úroveň
-

DALŠÍ DOVEDNOSTI A ZNALOSTI

- Jak se dítě orientuje v prostoru (zda pozná základní prostorové pojmy nahoře x dole, vpředu x vzadu, pravá x levá...daleko x blízko, větší x menší)
 - Základy orientace v čase (ráno, večer, event. i dny v týdnu x víkend...)
 - Rozlišování barev
-

ZÁVĚREČNÝ ROZHOVOR

- S výsledkem vlastního psychologického vyšetření seznámíme rodiče, sdělíme jim své rozhodnutí a probereme všechna pro a proti.
 - Pokud navrhujeme odklad ŠD nabídneme rodičům současně metody, jejichž prostřednictvím by měli v průběhu roku dítě stimulovat v oblastech, které je třeba rozvíjet.
-

NÁMĚTY K ROZVOJI SCHOPNOSTÍ PRO RODIČE

- **Rozvoj grafomotoriky:** kreslení jednoduchých linií na velkou plochu, ve stoje, s různými typy náčiní. Postupně uvolňovat celou paži od ramene k zápěstí + vhodné tužky (nejlépe trojhranné).
 - **Rozvoj jemné motoriky:** lego, stavebnice, skládačky, pomoc s domácími pracemi, navlékání korálek, atpod.
-

- **Rozvoj řeči:** dítě vést k vyprávění, číst mu knihy a povídat si o nich, podněcovat ho k bohatosti vyjadřování

Eventuálně doporučit spolupráci logopeda

- **Lateralita**: u dětí s nevyhraněnou lateralitou ruky využíváme rozcvičovací cvičení, které provádíme oběma rukama. Dítě nenutíme, necháme si je vybrat, kterou rukou bude chtít pracovat

U leváků dbáme na dobré držení ruky, aby se neobjevoval tzv. „drápovitý úchop“

- **Rozvoj sluchové analýzy a syntézy:** pomáháme prostřednictvím různých her, vytleskávání, skládáním prvního, nebo posledního písmena, či hádáním, zda je písmenko ve slově obsaženo.
-

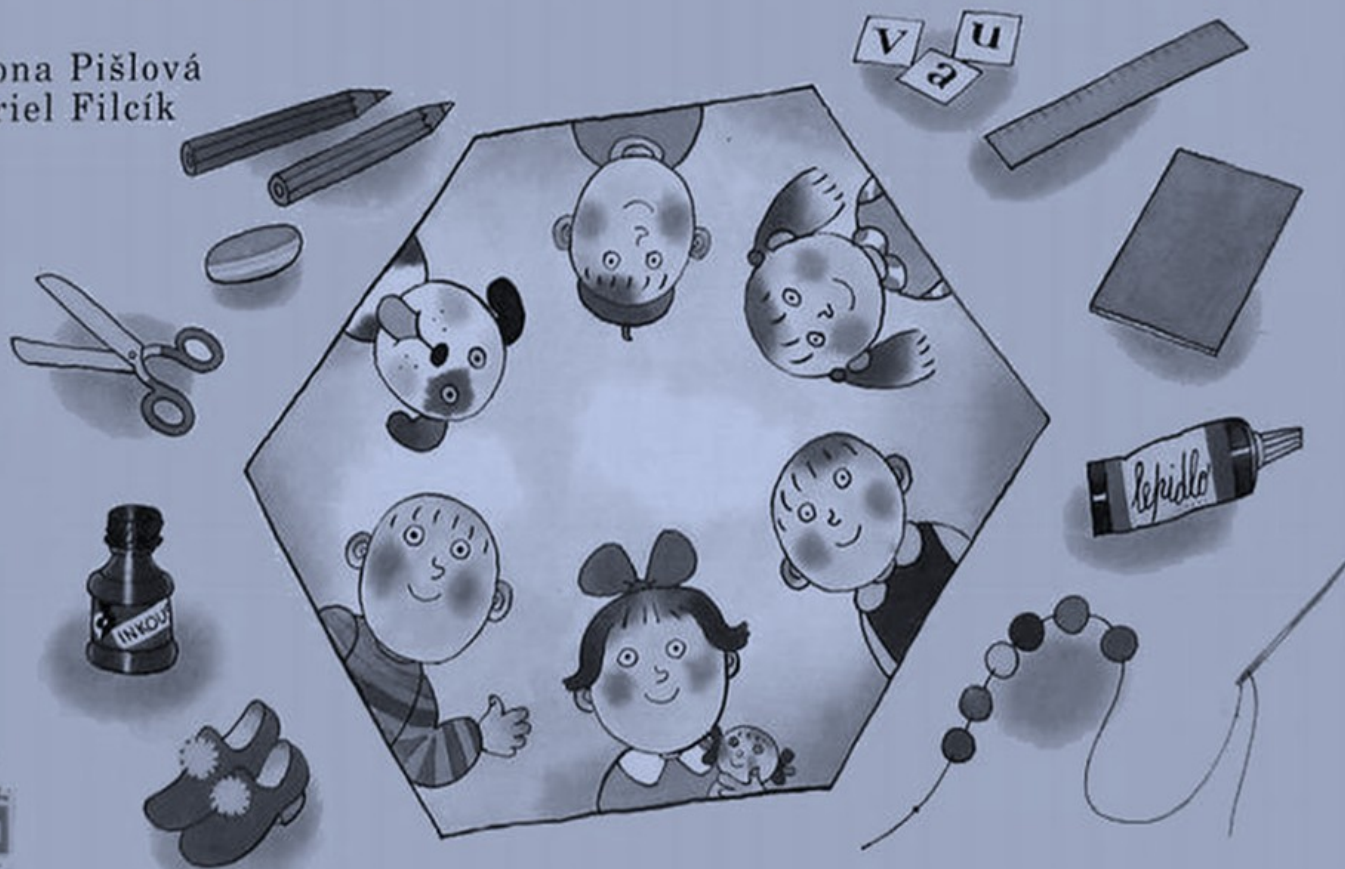
- **Zraková diferenciacie:** využíváme různé obrázky v dětských časopisech, kde děti hledají rozdíly, skládáme jednoduché puzzle, obrázkové stavebnice...můžeme cvičit i postřeh, existují i různé ucelené stimulační programy – *Metoda dobrého startu* (Swirkoszová), které se nabízejí dětem s odkladem ŠD.
-

ČINITELE PODPORUJÍCÍ ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST (Plocek, 1986)

- 1) odpovídající úroveň vyspělosti poznávacích funkcí
 - 2) předpoklady týkající se práceschopnosti
 - 3) osobnostní zralost dítěte
-

Brzy půjdu do školy

Simona Pišlová
Gabriel Filčík

ČINITELE BRÁNÍCÍ ÚSPĚŠNÉMU PRŮBĚHU ZAHÁJENÍ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Ad 1) v oblasti poznávacích funkcí:

- nižší úroveň obecného rozumového nadání
 - nevyváženost jednotlivých složek nadání
 - průběhové zvláštnosti kognitivních funkcí – psychické tempo, schopnost flexibility – rigidita
-

Ad 2) v oblasti práce schopnosti:

- nízká schopnost záměrně-volní, tedy koncentrace pozornosti, snížená úroveň motivace
- nízká odolnost vůči únavě, nutnost rychlého střídání činností, slabá odolnost vůči rušivým vlivům

Ad 3) problémy související se strukturou osobnosti:

- nezralost emocionální složky, nezralost volní složky, sociální chování dítěte, které nevyhovuje školním požadavkům
-

KATEGORIE DĚTÍ NEJČASTĚJI OHROŽENÝCH V DUŠEVNÍM ZDRAVÍ ZAHÁJENÍM ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

- Děti s rysy předškolní psychické struktury
 - Děti s lehkým vývojovým opožděním
 - Děti s významným vývojovým opožděním
 - Děti s nerovnoměrným rozvojem nadání
-

- Děti s významnými osobnostními zvláštnostmi
 - Děti s disharmonickým vývojem osobnosti
 - Děti s deprivacním syndromem
 - Děti s projevy neuroticismu
 - Děti s výraznou somatickou symptomatologií
 - Děti z rodin procházejících krizí
-

Diagnostika dítěte předškolního věku

Diagnostika dítěte předškolního věku
Jana Šedá
ISBN 978-80-247-1000-0
100 Kč

Školní zralost

Co by mělo umět dítě
před vstupem do školy

Jitka Bezděková,
Irena Ševčíková

moderna
metodika
pro rodiče
a učitele

pedagogika

BRNO